

K problematice singularálních lesů

Ivana PRŮCHOVÁ

I.

Úvodní poznámka

V souvislosti s přípravou zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“) nebyly podle mého názoru zpracovateli dostatečně zohledněny všechny nuance a specifika pozemkového vlastnictví a pozemkové držby lesních pozemků. Pozornost byla soustředěna především na pozemky zemědělské resp. tvořící součást zemědělského půdního fondu a naopak problematika pozemků tvořících součást lesního půdního fondu byla zpracována v předloze zákona méně důkladně. Na této skutečnosti nic nemění ani dodatečné pokusy prostřednictvím následných novelizací zákona o půdě (konkrétně zákonem č. 93/1992 Sb. a zákonem č. 183/1993 Sb.) specifika lesních pozemků do zákona o půdě promítnout. Naopak, některé tyto zásahy byly provedeny nedůsledně, což s sebou přineslo řadu následných aplikačních problémů.¹

Cílem tohoto příspěvku je zamyslet se nad specifiky, která se týkají tzv. singularálních lesů. Celá záležitost je navíc komplikována tím, že s odbornými polemikami ohledně právní povahy singularistického majetku² se lze setkat i na stránkách komentáře Obecného občanského zákoníku z roku 1811, případně v komentářích k lesním zákonům.³

¹Tento závěr se týká např. otázky restituce pozemků bývalých lesních družstev složených výlučně z fyzických osob – viz blíže Průchová, I.: Zákon o půdě a restituce majetku bývalých lesních družstev složených výlučně z fyzických osob, Časopis pro právní vědu a praxi, č. I/1994, s. 155 nsl.

²V literatuře se lze setkat jak s pojmy singularistický majetek, tak singularní majetek, k označení téže majetkové podstaty

³Srov. např. Rouček, F. – Sedláček, J.: Komentář k čl. obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, II. díl, s. 223 nsl., Praha 1935, ZEIS, E.: Zákon lesní, honební, rybářské a o ochraně výroby zemědělské, Praha 1937, Horna, F., Daňha, J., Ministr, J.: Komentář lesních zákonů ma nařízení platných na celém území ČSR, Praha 1937

II.

K podstatě a právní povaze singularistického majetku

V případě singularistických společností (společenstev, spolků apod.) máme co do činění s historickoprávním majetkovým útvarem, jehož podoba se utvářela dlouhým historickým vývojem. Přitom singularní majetek je různého původu. Existence obdobných útvarů není typická pouze pro Čechy a Moravu, lze se s jeho obdobou setkat i na Slovensku (v podobě tzv. majetku urbaniálního a komposesorálního). Obdobně kolektivní majetková společenstva existovala i v jiných zemích (např. v Prusku). Ve všech případech je třeba jejich kořeny vidět v majetkových poměrech původních rodinných organizací, z nichž se postupně vyvíjely různé odrůdy majetkových společenství selských usedlostí, s tím, že vůči některým majetkům bylo s ohledem na racionálnost takového řešení vytvářeno jakési „nedělené“ vlastnictví resp. spoluvlastnictví (pastvin, lesů), jehož základním cílem bylo zajistit jejich společné užívání všemi dotčenými spoluvlastnickými subjekty. Do této skupiny patří v Čechách a na Moravě jednak majetky označované zejména jako majetky rustikalistů, které se však posléze – v souladu s právní úpravou přeměnily buď v tzv. obecní statek, který byl pak následně zrušen a přeměněn v tzv. kmenové jmění obecní. Vedle toho se lze setkat s majetkem singularistů, pro které je typické, že nebyl v minulosti výslovně upraven (tedy ani výslovně zrušen), a proto při řešení právních poměrů jednotlivých singularistů vznikají dnes potíže.

Navíc je třeba zdůraznit, že vedle výše popsaného singularistického majetku vytvořeného prakticky cestou zvykového práva jako zbytek původní rodové (dědinné) organizace vlastnictví k zemědělské, ale hlavně lesní půdě, byl v minulosti výslovně právně regulován lesní majetek singularistický, a to konkrétně císařským patentem č. 130 z roku 1853 ř.z., o vyvazení a výkupu služebnosti. V tomto případě byly lesy odstoupeny singularistům při výkupu a vyvazení lesních služebností. Záměrem zákonodárce bylo vytvořit společná majetková společenstva lesních singularistů, a ne drobit poměry mezi jednotlivými oprávněnými subjekty na individuální reálné vlastnické podíly.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že ne všechny singularní lesy byly vytvořeny v návaznosti na citovaný císařský patent č. 130 z r. 1853, ale naopak, že některé se vyvinuly historicky ze situace popsané na prvním místě, tj. z historického vývoje rustikálního venkovského nebo měšťanského majetku.

Je proto nutno v každém individuálním případě na základě zápisů v pozemkové knize zkoumat, jakým historickým vývojem majetkové poměry singularálních lesů prošly. Zabývat se jednak otázkou vzniku práva vlastnického, jednak otázkami jeho dalšího pohybu. Velká část singularního majetku byla totiž původně obecním statkem, ale různými právními cestami (narovnání s obcí, rozsudkem soudu, agrární operací) přešel tento majetek do neomezeného spoluvlastnictví dosavadních uživatelů obecního statku. Tím jsou takové pozemky vyloučeny z vlastnictví obcí

a přestaly být právně obecním majetkem. Ve vztahu k „obecnímu majetku“ mohly tedy v minulosti nastat v zásadě dvě situace – první, při níž někdo kupoval zemědělskou usedlost a spolu s ní získal za úplatu „uživací právo na obecním“. Vedle toho byla druhá skupina případů, kdy subjekt spolu s níž byl historicky spojen podíl na singularistickém majetku, věděl, že tento podíl nabývá do svého vlastnictví (ne tedy pouze do užívání). Těmto na druhém místě jmenovaným vlastníkům zůstalo vlastnictví ideálního podílu na majetku singularním zachováno i po nabytí účinnosti z. č. 421 z r. 1919 Sb. z. a n., o zrušení obecního statku.

Zápis singularistického majetku do pozemkové knihy se prováděl tak, že se jako vlastník zapsali jednotliví singularisté a udaly se podíly náležející ke každému oprávněnému číslu domovnímu (usedlosti).

Právní úprava vnitřních poměrů singularních společenstev nebyla v minulosti výslovně upravena. Někdy si vzájemně vztahy uspořádali singularisté speciální smlouvou (dohodou), někdy se přímo konstituovali jako spolek. Většinou však pro jejich právní úpravu vnitřních záležitostí byla směrodatná soukromoprávní smlouva. Vzhledem ke všem těmto skutečnostem je třeba každý případ singularního majetku řešit individuálně, neboť i z dobové literatury vyplývá, že si právní praxe mnohdy s řešením těchto otázek nevěděla jednoznačně rady. Většinou je pojímala jako spoluvlastnictví podle 16. hlavy Obecného občanského zákoníku s nárokem na rozdělení společné věci (viz § 825 nsl. obecného občanského zákoníku), stejně tak postupovala judikatura Nejvyššího soudu (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu č. 1772).

Naproti tomu odborná literatura (viz např. SEDLÁČEK J.: Vlastnické právo, Praha 1935), s touto praxí nesouhlasila a řadila singularistický majetek pod právní pojem tzv. „spoluvlastnictví bez podílu“ (viz § 361 Obecného občanského zákoníku). Podle názoru J. Sedláčka měli singularisté jen právo společného užívání věcí, nemohli disponovat svými podíly, nemohli je samostatně zcizit. Z toho vyplývalo, že podle něho nebylo možné žádat jednotlivým účastníkem singularního společenství rozdělení společného singularního majetku.

Navíc pro právní poměry na Moravě a ve Slezsku je třeba připomenout právní úpravu práv podílníků na singularistickém majetku a na jeho rozdělení (viz z. č. 31/1884 mor. z. z. a z. č. 13/1888 slez. z. z.). Příslušný k takovému řízení byly úřady pro agrární operace.

Smyslem uvedení těchto historických právních předpisů bylo poukázat na problematičnost vzájemných poměrů a dělení majetku singularistů od samého počátku jejich existence. Nesporné je to, že primárním smyslem těchto společenství bylo zajistit právo společného užívání, postupem doby – a to jak v souvislosti s převody a přechody majetků na právní nástupce původních singularistů, tak s ohledem na individuální odlišné zájmy jednotlivých společníků – se otázka postupu při případném rozdělování singularního majetku stávala stále více aktuální.

V souvislosti se snahou státu po roce 1945 a zejména po únoru 1948 postupně likvidovat respektive alespoň omezit individuální pozemkové vlastnictví fyzických osob, byly majetky bývalých singularistů *via facti* předávány do užívání právníkům

osobám (státním lesům, družstvům apod.). Na právní úpravu jejich poměrů nereagovala výslovně ani zvláštní úprava. Poněkud konkrétnější byla reakce zákonodárství ve Slovenské republice, kde byly přijaty dva speciální zákony SNR zabývající se regulací právních poměrů bývalých urbáriátníků, komposesorátů a podobných právních útvarů (konkrétně se jedná o zákony SNR č. 81/1949 Sb. SNR a z. SNR č. 2/1958 Sb. SNR). Tyto dva zákony SNR představují prakticky realizaci zmocnění obsaženého v § 2 odst. 3 z. č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě (trvalé úpravě vlastnictví k zemědělské a lesní půdě).

V českých zemích zůstalo pouze u zmocnění obsaženého v § 2 odst. 3 z. č. 46/1948 Sb., podle něhož měla být úprava majetku urbáriálních obcí (společného majetku bývalých urbárialistů), komposesorátů, singularistů a podobných právních útvarů a majetku pastvinářských družstev provedena zvláštním zákonem, vyjímajíc ustanovení § 3 odst. 4 cit. zákona o nové pozemkové reformě.

Konkrétně to znamenalo, že majetky těchto právních útvarů nepodléhaly ustanovením zákona o nové pozemkové reformě jako celky, avšak podléhaly mu jednotlivé podíly spoluvlastníků, činil-li jejich podíl sám o sobě nebo s ostatní půdou podílníka a jeho rodinných příslušníků více než 50 ha nebo kdyby vlastník tohoto podílu na půdě nepracoval.

III.

Zákon o půdě a singularní lesy

Osud majetkových podílů singularistů (a jim podobných útvarů) pokud byly stále vedeny v pozemkové knize jako majetkové podíly singularistů co by členů singularních společenstev, mohl být tedy v souvislosti s realizací pozemkové reformy po roce 1948 dvojitý. Ve vztahu k zákonu č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku je proto třeba zkoumat, zda došlo k přechodu vlastnictví na stát nebo jinou právníckou osobu či zda zůstaly nadále v soukromém vlastnictví singularisty.

V prvním případě by se použil režim části druhé z. č. 229/1991 Sb. – tj. části restituční. Ve smyslu původní podoby zákona o půdě (tj. před jeho novelizacemi provedenými zákonem č. 93/1992 Sb. a z. č. 183/1993 Sb.) byla v tomto směru konkrétně využitelná ust. § 6 odst. 1 písm. b) případně písm. p) nebo r).⁴ Známý jsou rovněž případy, kdy převod podílu singularisty na stát (nebo jinou právníckou

⁴ – § 6 odst. 1 písm. b) zákona o půdě: „odnětí bez náhrady postupem podle § 142/1947 Sb., o revizi první pozemkové reformy, nebo podle zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě“

– § 6 odst. 1 písm. p) zákona o půdě: „převzetí nemovitostí bez právního důvodu“

– § 6 odst. 1 písm. r) zákona o půdě: „politické persekuce nebo postupu porušujícího obecně uznávaná lidská práva a svobody“

osobu) byl učiněn společně s jiným majetkem na základě darovací smlouvy. Pak by by v řízení restitučním využitelný i titul uvedený pod § 6 odst. 1 písm. h) zákona o půdě (smlouva o darování nemovitostí uzavřené dárce v tísní). Po novele realizované zákonem č. 93/1992 Sb. se zavedením speciálního restitučního titulu v § 6 odst. 1 písm. u) situace ohledně singulárních lesů zjednodušila v tom směru, že postačí prokázat, že v rozhodném období došlo k převodu na stát společně užívaných singulárních lesů. Nedostatkem této novelizace bylo, že restituční titul byl výslovně vázán pouze na případy převodu na stát. Tj. mimo i nadále zůstávaly jednak případy ztráty vlastnictví k singulárním lesům, k nimž došlo jinak než převodem (tj. právě např. ve vazbě na rozhodnutí v rámci pozemkových reforem) a dále případy, kdy nabyvatelem takového majetku nebyl stát. Tím byl tento restituční titul co do svého vztahu k obecným princip restituce zakotveným v zákoně o půdě nelogicky zúžen. Tyto nedostatky se pokusila odstranit novelizace realizovaná zákonem č. 183/1993 Sb.. Bohužel i nadále figuruje v textu § 6 odst. 1 písm. u) zákona o půdě termín „převod“, který při striktním výkladu nezahrnuje již výše uvedené případy přechodů vlastnictví. Nutno však připustit, že v tomto směru je zákon o půdě i na jiných místech nedůsledný a osobně bych se klonila k závěru, že v daných souvislostech nebyl pojem převod použit ve smyslu striktně právněteoretickém pro označení smluvních dispozic s předmětným majetkem, ale že je třeba jej vykládat ve spojení s uvozujičím ustanovením § 6 odst. 1 zákona o půdě, na základě něhož budou oprávněným osobám vydány nemovitosti, které přešly na stát nebo jinou právnickou osobu jak cestou převodů, tak cestou přechodů. Pokud by aplikační praxe striktně trvala na zužujícím výkladu a § 6 odst. 1 písm. u) zákona o půdě by byl aplikován pouze na případy převodů ve smyslu smluvních dispozic, bylo by třeba v ostatních případech postupovat tak, jak umožňovala právní úprava obsažená v zákoně o půdě ve své původní podobě, tj. za využití ust. § 6 odst. 1 písm. b), p) a r) zákona o půdě.

V případě, že k pozbytí vlastnictví nedošlo – a to bude, jak signalizuje praxe – velké množství případů, uplatní se postup podle § 22 z. č. 229/1991 Sb., tedy režim řešící užívání a nájemní vztahy. Z povahy věci vyplývá, že ke dni účinnosti zákona o půdě – tj. k 24.6.1991, pokud bylo zachováno individuální vlastnictví k těmto pozemkům, byly tyto v minulosti právníky osobami užívány z titulu práva užívání k zajištění lesní výroby (lesní pozemky), užívání k zajištění zemědělské výroby (zemědělské pozemky, zejména pastviny), případně z titulu družstevního užívání. I tuto skutečnost je třeba při řešení případu individuálně posoudit, včetně skutečnosti, zda je či není dnešní vlastník ideálního podílu na bývalém singulárním majetku členem zemědělského družstva či ne a pokud ano, tak jaká pravidla obsahují stanovy družstva ve vztahu k rozsahu povinnosti sdružit pozemky ke společnému družstevnímu užívání.

Při řešení je pak třeba vyjít z hlediska platné právní úpravy z následujících základních právních předpisů:

– z § 22 nsl. z. č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému

zemědělskému majetku, ve znění pozdějších změn a doplnění

- z. ČNR č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění zákona č. 38/1993 Sb., (úplné znění z. č. 221/1993 Sb.)
- v návaznosti na § 1 odst. 3 z. č. 229/1991 Sb. ustanoveními občanského zákoníku – zejména § 136 nsl. z. č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších změn a doplnění.

Výše uvedené právní předpisy jsou základním rámcem pro řešení majetkoprávních otázek spojených s majetkem singularistů vůči lesním pozemkům. Současně je třeba respektovat pravidla chování obsažená v lesním zákonodárství, a to zejména ve směru k povinnostem vlastníka lesa při jeho obhospodařování.

Jedná-li se tedy o majetkové společenství singularistů, jejichž právní poměry – jak bylo již uvedeno – nebyly v minulosti výslovně detailně opraveny – je třeba na toto společenství pohlížet při úvahách o jejich zrušení a vypořádání ze zorného úhlu platné právní regulace.

Současná právní úprava rozlišuje jak spoluvlastnictví podílové, tak spoluvlastnictví bezpodílové. Současně však stanoví, že bezpodílové spoluvlastnictví může vzniknout jen mezi manžely (§ 136 občanského zákoníku). Režim spoluvlastnictví bývalých singularistů a jeho případného zrušení a vypořádání musí být tedy řešen podle ustanovení týkajících se podílového spoluvlastnictví (§ 137 – 142 občanského zákoníku). Současně je však třeba doporučit přihlídnout všemi zainteresovanými subjekty ke specifikům, která byla historicky vlastní singulárním společností a podobným spolkům a záležitost, resp. výpovědi z nájmu řešit racionálně s přihlédnutím ke specifikům obhospodařování lesních pozemků.

V souladu s právní úpravou podílového spoluvlastnictví je třeba uvést, že podíl vyjadřuje míru, jakou se spoluvlastníci podílejí na právech a povinnostech, vyplývajících ze spoluvlastnictví ke společné věci (a tou je v našem případě singulární les). Spoluvlastníci buď mohou mít zájem na dalším trvání podílového spoluvlastnického společenství, a pak občanský zákoník upravuje jejich vzájemná práva a povinnosti (§ 139 občanského zákoníku) či mohou mít zájem na zrušení spoluvlastnictví a vzájemném vypořádání. K tomu by mělo docházet především dohodou, případně nedojde-li k dohodě – zruší ve smyslu platné právní úpravy spoluvlastnictví a provede vypořádání na návrh některého spoluvlastníka soud. Přihlédne přitom k velikosti podílu a k účelnému využití věci. Jestliže je to možné, rozdělí soud věc mezi spoluvlastníky podle výše podílu. Není-li rozdělení věci dobře možné, přikáže věc za přiměřenou náhradu jednomu nebo více spoluvlastníkům, přihlédne přitom k tomu, aby věc mohla být účelně využita. Z důvodů zvláštního zřetele hodných soud nezruší a nevypořádá spoluvlastnictví příkázáním věci za náhradu nebo prodejem věci a rozdělením majetku.

Tolik základem ustanovení občanského zákoníku ve směru k zrušení a vypořádání spoluvlastnictví. V případě bývalých singulárních lesů máme dnes co do činění s knihovně zapsanými ideálními podíly původních vlastníků (resp. jejich právních

nástupců – s tím, že je často nutné provést doprojednávání nově objeveného dědicství, neboť vesměs nebyvaly tyto pozemky předmětem dědického řízení). Nicméně singulární společnosti jako takové dnes neexistují. Lze proto doporučit v daných lokalitách dotčeným fyzickým osobám založit na základě platné právní úpravy sdružení spoluvlastníků singulárních lesů, a to buď za účelem budoucího společného obhospodařování singulárního majetku případně pouze za účelem zrušení a vypořádání vzájemných vztahů mezi správními nástupci singularistů v souladu s platnou právní úpravou.

V praxi je samozřejmě zcela běžný takový přístup původních singularistů, případně jejich právních nástupců, že zcela individuálně, v rozsahu původního ideálního spoluvlastnického singularistického podílu vypovídají zákonem vytvořený nájemní vztah dosavadnímu uživateli (dnes tzv. nájemci). Je nepochybné, že nelze fyzické osobě, která zjistí, že vlastní nějaký majetek, byť historicky náležející pod režim singulárního majetku, právo na takový postup upírat. Projevuje tímto úkonem svoji vůli ujmout se dnes, v podmínkách restituční a reprivatizace svého vlastnictví i reálně a zajistit si obhospodařování odděleně od ostatních ideálních spoluvlastníků singulárních lesů. Na druhé straně je třeba zdůraznit, že velikost podílů je např. id. 1/99, id. 1/234 apod., a tedy z hlediska právně technického je reálné oddělení tohoto majetku iluzorní. Navíc by mělo dojít k dohodě o zrušení a vypořádání bývalého singulárního společenství mezi dotčenými subjekty, což je rovněž nereálné, pokud se neaktivizují výše naznačeným postupem založení sdružení spoluvlastníků singulárních lesů.

V daných souvislostech lze doporučit vedle občanskoprávní úpravy (dohoda spoluvlastníků případně vypořádání soudem) uvažovat i o využití právní úpravy obsažené v z. ČNR č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách, ve znění pozdějších změn a doplnění, a v dané lokalitě, kde se singulární lesy nacházejí, zahájit jednoduchou pozemkovou úpravu zaměřenou právě na řešení této problematiky, a to pro celý původní singulární majetek. Samozřejmě tímto doporučením nelze zabránit jednotlivému vlastníkovu, aby se obrátil s návrhem na řešení své situace na soud.

Z výše uvedených skutečností lze dospět k následujícímu doporučení, jež se zřejmě bude zdát – viděno očima vlastníků – zdlouhavé a nerespektující jejich vlastnické postavení, nicméně právě s ohledem na to, co bylo řečeno o historických kořenech majetku singularistů se jedná o řešení snažící se respektovat princip racionality zásahů do hospodaření v lesích:

1. Dosavadní uživatelé (dnes nájemci) singulárních lesů – vesměs Státní lesy ČR, s. p. – by měly shromáždit všechny doručené výpovědi jednotlivých „singularistů“.
2. Potvrdit vlastníkovu skutečnost jeho právního vlastnictví ideálního podílu na původním singulárním majetku se současným sdělením, že nájemce podává ve smyslu z. ČNR č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších změn a doplnění podnět k zahájení pozemkové

- úpravy vůči danému singulárnímu lesu. Náklady pozemkových úprav hradí stát.
3. Stejný úkon (tj. dát podnět k zahájení pozemkové úpravy) je možné učinit i ze strany singularistů, tj. původních vlastníků ideálního podílu, případně jejich právních nástupců.
 4. V písemném potvrzení a přijetí výpovědi a potvrzení existence vlastnictví s upozorněním na podání podnětu k zahájení pozemkových úprav dále vlastníka poučit, že má případně možnost řešit situaci soudní cestou (zrušení a vypořádání singulárního spoluvlastnictví) s tím, že součástí rozhodování soudu resp. jedním z podkladů pro jeho rozhodování by bylo samozřejmě rovněž vyhotovení geometrických plánů včetně řešení otázky nesení nákladů na jejich vyhotovení.

Vzhledem ke komplikovanosti daných právních poměrů se jako nejspíšejší jeví cesta pozemkových úprav, kterou by se vyřešily nejen otázky majetkověprávní, ale především i otázky organizačně technického zásahu do území. Nicméně v praxi se lze setkat i s negativními reakcemi pozemkových úřadů, které uvádějí, že pozemkové úpravy v lesích nepovažují za možné a že se jim budou pokud možno vyhýbat. V tomto směru je třeba zdůraznit, že z. ČNR č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších změn a doplnění se vztahuje na všechny pozemky nacházející se v daném území bez ohledu na jejich účelové určení, a tedy i na pozemky lesní. Ani v ustanovení § 3 odst. 2 cit. zákona, který uvádí, které pozemky jsou z pozemkových úprav vyloučeny, lesní pozemky uvedeny nejsou.

Jednalo by se samozřejmě o akci technicky, organizačně i právně mimořádně náročnou, ale jiné řešení na cestě narovnání vlastnických a užívacích vztahů lesních pozemků a konkrétně lesních pozemků náležejících v minulosti do kategorie singulárních lesů zřejmě není. Každé jiné řešení znamená riziko jak neúčelného a neracionálního rozdrobení lesního hospodářství, tak i riziko ne zcela právně čistých přístupů k vypořádání právních poměrů bývalých singularistů. Pokud by bylo po kvalifikované analýze konstatováno, že lesní pozemky obecně a singulární lesy speciálně je třeba vyloučit z věcné působnosti zákona ČNR č. 284/1992 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších změn a doplnění, je třeba tento závěr také v textu zákona kvalifikovaně vyjádřit a eventuálně nalézt zcela specifický mechanismus zásahů do ucelených lesních částí z hlediska jejich racionálního obhospodařování, tak jak tomu např. bylo v podmínkách prvorepublikové legislativy.

IV.

Závěrem k výše uvedenému považuji za nezbytné uvést, že přes obecně existující trend (s nímž se ztotožňuji), zbytečně nezařazovat do platného právního řádu speci-

fické právní úpravy, je otázkou, zda právě s ohledem na historickoprávní zvláštnosti singulárních lesů by nebylo vhodné v tomto případě z tohoto pravidla připustit výjimku (a to jak v rovině majetkoprávních otázek, tak v rovině pozemkových úprav).

Do doby než se tak stane, eventuálně pro případ, že se tomu tak nestatně vůbec, není jiného řešení, než využívat při řešení problémů souvisejících se singulárními lesy obecné instrumenty, na něž bylo poukázáno v textu tohoto příspěvku.

* * *

S U M M A R Y

To the singular forests problems

The contribution is devoted to the singular forests problems which is analysed from the historical viewpoint and from the valid law viewpoint. The stress is put on the expression of the applicability of the Land Act Act No. 229/1991 Coll. in cases of the so called restitution proceedings and users' relations. At the same time, the fundamental possibilities, ensuing for the singular forests proprietors from the general regulation comprised in the Civil Code, are indicated. Particular attention is paid to the singular forests problems in the proceedings on the grounds delimitation adjustments.